

การยกเลิกและเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง

นายมานิตย์ จุมปา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

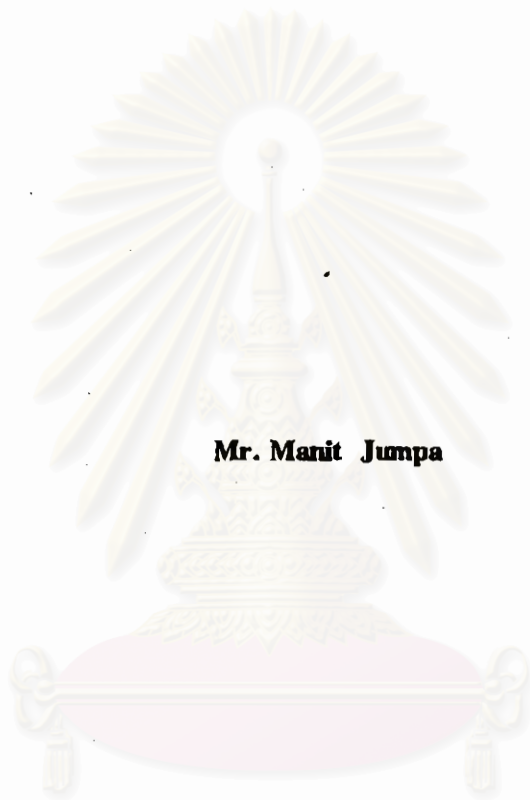
พ.ศ. 2540

ISBN 976-636-001-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

20 ก.ค. 2544

WITHDRAWAL AND REVOCATION OF ADMINISTRATIVE ACTS

Mr. Manit Jumpa

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1997

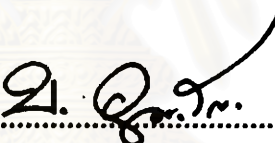
ISBN 976-636-001-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การขกเลิกและเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง
โดย นายมานิตย์ จุมปา
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสกาวงค์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสกาวงค์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พูนศักดิ์ ไวสารจ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรพจน์ วิศรุตพิชญ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นุทัย หงส์สิริ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

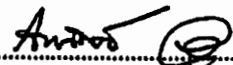

มานิตย์ จุมปา : การยกเลิกและเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง (WITHDRAWAL AND REVOCATION OF ADMINISTRATIVE ACTS) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร.กมลชัย รัตนสกาววงศ์, 405 หน้า. ISBN 974-636-001-9

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการยกเลิกและเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง โดยแยกพิจารณาระหว่างการยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองโดยฝ่ายปกครอง และการยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองโดยศาล โดยมุ่งที่จะศึกษาถึงหลักเกณฑ์และผลในการยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองดังกล่าว

ผลการวิจัยพบว่า ก่อนที่ประเทศไทยจะมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 การยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองส่วนใหญ่เป็นมาตรการหนึ่งที่ถูกกฎหมายให้อำนาจฝ่ายปกครองใช้เพื่อควบคุมให้ผู้รับนิติกรรมทางปกครองปฏิบัติตามกฎหมาย แม้จะมีกฎหมายบางฉบับที่ให้มีกรยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองเพื่อรักษาไว้ซึ่งหลักความชอบด้วยกฎหมายของนิติกรรมทางปกครอง หรือเพื่อความผาสุกของประชาชน แต่ก็ไม่ปรากฏชัดเจนว่าฝ่ายปกครองมีหลักเกณฑ์ใดในการยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองดังกล่าว และผู้รับนิติกรรมทางปกครองที่ได้รับความเสียหายจะได้รับการคุ้มครองอย่างไร จึงทำให้การรักษาไว้ซึ่งหลักความชอบด้วยกฎหมายของนิติกรรมทางปกครอง โดยคำนึงถึงหลักความมั่นคงแห่งสิทธิ และหลักการคุ้มครองความเชื่อถือไว้วางใจที่ผู้รับนิติกรรมทางปกครองมีต่อนิติกรรมทางปกครองว่าชอบด้วยกฎหมาย มีความบกพร่องอยู่ ต่อเมื่อได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 จึงมีการบัญญัติหลักเกณฑ์ในการยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองไว้ โดยคำนึงถึงหลักกฎหมายดังกล่าวข้างต้น

ในส่วนของการยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองโดยศาลยุติธรรมนั้น พบว่า ด้วยเหตุที่ประเทศไทยยังไม่มีการจัดตั้งศาลปกครองและกฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครอง ศาลยุติธรรมจึงเป็นศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีฟ้องขอให้ยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง และศาลถือว่าคดีฟ้องขอให้ยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองส่วนใหญ่มาจากฐานละเมิด ในการพิจารณาคดีจึงได้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ ซึ่งโดยลักษณะของคดีละเมิดนั้นมุ่งที่การชดใช้เยียวยาความเสียหาย ในขณะที่คดีฟ้องขอให้ยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองนั้นมุ่งที่จะให้ศาลตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของนิติกรรมทางปกครอง จึงทำให้ศาลยุติธรรมไม่อาจทำหน้าที่ในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของนิติกรรมทางปกครองได้อย่างเต็มที่ และจากการศึกษาการฟ้องคดีขอให้ยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองในประเทศฝรั่งเศสและเยอรมัน ทำให้เห็นว่าหากประเทศไทยมีการจัดตั้งศาลปกครองและกฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งจะมีกระบวนการพิจารณาคดีฟ้องขอให้ยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง โดยเฉพาะ ก็จะทำให้ศาลปกครองทำหน้าที่ในการรักษาตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของนิติกรรมทางปกครองได้อย่างสมบูรณ์

ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชานิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C770375 : MAJOR LAW
KEY WORD: ADMINISTRATIVE ACTS

MANIT JUMPA : WITHDRAWAL AND REVOCATION OF ADMINISTRATIVE ACTS.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. KAMOLCHAI RATTANASAKALWONG, Ph.D. 405 pp.
ISBN 974-636-001-9

This thesis focuses on the study of problems concerning withdrawal and revocation of administrative acts. It can be separately considered between withdrawal and revocation of administrative acts by the administrations, and by the courts. This thesis also aims to study the principles and effects of withdrawal and revocation of administrative acts.

The research reveals that, before having the Administrative Procedure Act B.E. 2539, the withdrawal and revocation of administrative acts was one of the means given to the administration body to control the persons affected by the administrative act to comply with the provisions of law. Though there were some regulations allowing the withdrawal and revocation of administrative acts, to conform to the principle of legality of administrative act or the public welfare, there was no clear and definite rules in withdrawal and revocation of administrative acts and in protection of the involved persons against the damage caused by those acts. As a result, the renders with respect to the principle of legality of administrative acts, taking into account the principle of security of rights and the principle of the reliance of involved persons in the existence of administrative acts were legally defective. However, after having the Administrative Procedure Act B.E. 2539, the rules of withdrawal and revocation of administrative act have been laid down in consideration of the said three principles.

Regarding the withdrawal and revocation of administrative acts by the court of justice, since Thailand does not have the Administrative Court and law on Administrative Court, the Courts of Justice is accordingly the one who has the authority to make decisions on cases concerning the withdrawal and revocation of administrative acts. The Court mostly considers the withdrawal and revocation of administrative acts in reference to the concept of torts and thus applies to the Civil Procedure Code. The purpose of the tort law is to give remedy to the damagers, while, the propose of the withdrawal and revocation of administrative acts is to examine the legality of the administrative acts. As a result, the court of justice cannot completely examine the legality of administrative acts. Therefore, the study of this thesis is based on the comparison of French and German laws regarding withdrawal and revocation of the administrative acts. This would enable the Administrative Court, when established together with the enactment of the Court procedure, to perform the efficient functions in examining and guarding the principle of legality of administrative acts.

ภาควิชา นิติศาสตร์

สาขาวิชา นิติศาสตร์

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต *Manit J*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Kamolchai Rattanasakalwong*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน ประธานมูลนิธิ ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน ที่ได้มีเมตตารับผู้เขียนเข้าร่วมทำงานในฝ่ายเลขานุการ โครงการสารานุกรมกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเสมือนหนึ่งเป็นทุนการศึกษาตลอดการศึกษา ในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร. กมลชัย รัตนสกาวงศ์ ซึ่งท่านได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และให้คำแนะนำประเด็นทางกฎหมาย อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ไฉฉวน ที่นี่

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ คณบดี คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำวิทยานิพนธ์ และกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พูนศักดิ์ ใสสารวจ รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิสชุดพิชญ์ และอาจารย์ ดร.ฤทัย หงส์สิริ ที่รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนยกเว้นค่าหน่วยกิตในขณะศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต และยังได้ให้ทุนผู้ช่วยสอนแก่ผู้เขียน ตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ อันมีส่วนสำคัญให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่งให้กำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา และขอขอบคุณห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่เป็นแหล่งในการค้นคว้าข้อมูลประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถดำเนินไปจนเสร็จเรียบร้อย คือ คุณสังจา เขม้งาน เพื่อนผู้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการหาเอกสารประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคุณกานนิกา รสรื่น ที่ได้พิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความรวดเร็วและหาค่าผิดได้ยาก

ท้ายนี้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีประโยชน์และคุณค่าทางการศึกษาอยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแก่ บิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาต่อผู้เขียน แต่ถ้าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความบกพร่องไม่สมบูรณ์ประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับความบกพร่องนั้นไว้แต่ผู้เดียว

	หน้า
2.2.2.4 ข้อจำกัดของหลักความชอบด้วยกฎหมายของนิติกรรมทาง ปกครอง.....	41
2.2.3 การควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของนิติกรรมทางปกครอง.....	42
2.2.3.1 วิธีการในการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของนิติกรรมทาง ปกครอง.....	43
2.2.3.2 องค์การที่ควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของนิติกรรมทางปก ครอง.....	47
2.3 ความหมายของการยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	50
2.3.1 ประเทศฝรั่งเศส.....	51
2.3.2 ประเทศเยอรมัน.....	51

ภาคหนึ่ง

การยกเลิกและเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองโดยฝ่ายปกครอง

บทที่ 3 หลักเกณฑ์และผลในการยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองในต่างประเทศ

3.1 หลักเกณฑ์และผลในการยกเลิกและเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองในประเทศ ฝรั่งเศส.....	56
3.1.1 เหตุในการยกเลิกและเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	57
3.1.1.1 ความไม่ชอบด้วยกฎหมายในทางวิธีบัญญัติ.....	60
3.1.1.1.1 นิติกรรมทางปกครองที่ออกโดยปราศจากอำนาจ	60
3.1.1.1.2 นิติกรรมทางปกครองที่ออกโดยไม่ต้องตามขั้นตอน วิธีการ.....	61
3.1.1.1.3 นิติกรรมทางปกครองที่ออกโดยไม่ต้องตามแบบ.	61
3.1.1.2 ความไม่ชอบด้วยกฎหมายในทางสารบัญญัติ.....	62
3.1.1.2.1 นิติกรรมทางปกครองที่ออกโดยมีเนื้อหาไม่ชอบด้วย กฎหมาย.....	62
3.1.1.2.2 นิติกรรมทางปกครองที่ออกโดยมีมูลเหตุจูงใจที่ไม่ ชอบด้วยกฎหมาย.....	63
3.1.1.2.3 นิติกรรมทางปกครองที่ออกโดยมีวัตถุประสงค์ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย.....	63

	หน้า
3.2.2.3.3 การเรียกคืนทรัพย์สินหรือสิทธิเมื่อมีการยกเลิกโดย ให้มีผลย้อนหลัง.....	89
3.2.3 หลักเกณฑ์และผลในการเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	89
3.2.3.1 การเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองที่เป็นคุณประโยชน์แก่ผู้รับ นิติกรรมทางปกครอง.....	91
3.2.3.2 การเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองที่เป็นภาระแก่ผู้รับนิติกรรม ทางปกครอง.....	94
3.2.3.3 ผลในการเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	95
3.2.3.3.1 ขอบเขตของการเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง...	95
3.2.3.3.2 คำสินไหมทดแทนเมื่อมีการเพิกถอนนิติกรรม ทางปกครอง.....	96
3.3 เปรียบเทียบการยกเลิกและเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองในประเทศฝรั่งเศส กับประเทศเยอรมัน.....	97
3.3.1 นิติวิธีที่ใช้ในการยกเลิกและเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	97
3.3.2 หลักกฎหมายที่เป็นข้อเรียกร้องให้มีการยกเลิกหรือเพิกถอนนิติกรรม ทางปกครอง.....	99
3.3.3 หลักเกณฑ์ในการยกเลิกหรือเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	100
3.3.4 ผลของการยกเลิกหรือเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	101
บทที่ 4 การยกเลิกและเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองโดยฝ่ายปกครองในประเทศไทย	102
4.1 ความเป็นมาของแนวความคิดว่าด้วยการยกเลิกและเพิกถอนนิติกรรมทาง ปกครอง.....	102
4.2 การยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองโดยฝ่ายปกครองก่อนมีพระราช บัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539.....	110
4.2.1 หลักเกณฑ์ในการยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	110
4.2.1.1 นิติกรรมทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย.....	111
4.2.1.1.1 กฎหมายบัญญัติให้อำนาจฝ่ายปกครองยกเลิกเพิก ถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	111
4.2.1.1.2 กฎหมายบัญญัติให้อำนาจฝ่ายปกครองยกเลิกเพิก ถอนนิติกรรมทางปกครองที่ออกโดยไม่ชอบด้วย กฎหมายโดยจำกัดเหตุที่นิติกรรมทางปกครองไม่ ชอบด้วยกฎหมาย.....	116

	หน้า
4.2.1.1.3 กฎหมายมีได้บัญญัติให้อำนาจฝ่ายปกครองยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองที่ออกโดย ไม่ชอบด้วยกฎหมาย.....	119
4.2.1.1.4 เหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมายของนิติ กรรมทางปกครอง.....	125
(1) ความไม่ชอบด้วยกฎหมายในทางวิธีบัญญัติ	125
(1.1) นิติกรรมทางปกครองที่ออกโดย ปราศจากอำนาจ.....	125
(1.2) นิติกรรมทางปกครองที่ออกโดย ไม่ต้องตามขั้นตอนวิธีการ.....	126
(1.3) นิติกรรมทางปกครองที่ออกโดย ไม่ต้องตามแบบ.....	127
(2) ความไม่ชอบด้วยกฎหมายในทางสารบัญญัติ	129
(2.1) นิติกรรมทางปกครองที่ออกโดย มีเนื้อหาไม่ชอบด้วยกฎหมาย.....	129
(2.2) นิติกรรมทางปกครองที่ออกโดย มีมูลเหตุจูงใจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย	130
(2.3) นิติกรรมทางปกครองที่ออกโดย มีวัตถุประสงค์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย	150
4.2.1.2 อำนาจของฝ่ายปกครองในการยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทาง ปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย.....	151
4.2.1.2.1 กฎหมายให้อำนาจฝ่ายปกครองในการยกเลิกเพิก ถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	151
4.2.1.2.2 กรณีไม่มีกฎหมายให้อำนาจฝ่ายปกครองในการ ยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	171
4.2.2 ผลของการยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	180
4.2.2.1 ขอบเขตในการยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	180
4.2.2.1.1 การยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองทั้งหมด หรือบางส่วน.....	180
4.2.2.1.2 การยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองมีผล ย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลัง.....	185

	หน้า
4.2.2.2 คำสันทนใหม่ทดแทนเมื่อมีการยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทาง ปกครอง.....	192
4.2.2.2.1 กรณีการยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง ที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย.....	192
4.2.2.2.2 กรณีการยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง ที่ชอบด้วยกฎหมาย.....	197
4.3 การยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองโดยฝ่ายปกครองตามพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง.....	207
4.3.1 ข้อพิจารณาเบื้องต้น.....	209
4.3.1.1 ความสมบูรณ์ของนิติกรรมทางปกครอง.....	209
4.3.1.1.1 นิติกรรมทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย.....	209
4.3.1.1.2 นิติกรรมทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย....	212
4.3.1.2 การแบ่งประเภทของนิติกรรมทางปกครองเพื่อประโยชน์ ในการพิจารณาเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	215
4.3.1.2.1 นิติกรรมทางปกครองที่เป็นการให้ประโยชน์ แก่ผู้รับนิติกรรมทางปกครอง.....	215
4.3.1.2.2 นิติกรรมทางปกครองที่ไม่เป็นการให้ประโยชน์ แก่ผู้รับนิติกรรมทางปกครอง.....	215
4.3.2 หลักเกณฑ์และผลในการเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	215
4.3.2.1 การเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย...	217
4.3.2.1.1 การเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองที่เป็นการให้ ประโยชน์แก่ผู้รับนิติกรรมทางปกครอง.....	218
4.3.2.1.2 การเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองที่ไม่ชอบด้วย กฎหมายที่ไม่เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ นิติกรรมทางปกครอง.....	220
4.3.2.1.3 ผลของการเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองที่ไม่ ชอบด้วยกฎหมาย.....	222
4.3.2.2 การเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย.....	224
4.3.2.2.1 การเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองที่ชอบด้วย กฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับนิติ กรรมทางปกครอง.....	226

	หน้า
4.3.2.2.2 การเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับนิติกรรมทางปกครอง.....	229
4.3.2.2.3 ผลของการเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย.....	230
4.4 ตัวอย่างการปรับใช้การเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองโดยฝ่ายปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539	233

ภาคสอง

การยกเลิกและเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองโดยศาล

บทที่ 5 การยกเลิกและเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองโดยศาลปกครองในต่างประเทศ.	238
5.1 การเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองโดยศาลปกครองฝรั่งเศส.....	239
5.1.1 เหตุที่ขอให้เพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	240
5.1.2 ผู้มีสิทธิร้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	240
5.1.2.1 ความสามารถของผู้ร้อง.....	240
5.1.2.2 ส่วนได้เสียของผู้ร้อง.....	241
5.1.2.2.1 ส่วนได้เสียโดยตรงและเฉพาะเจาะจง.....	241
5.1.2.2.2 ส่วนได้เสียที่เกิดขึ้นแล้วและมีอยู่ในขณะร้องขอให้เพิกถอน.....	242
5.1.3 ข้อจำกัดในการร้องขอให้เพิกถอน.....	242
5.1.3.1 การอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครอง.....	243
5.1.3.2 อายุความ.....	243
5.1.4 สิ่งที่ถูกฟ้อง.....	244
5.1.5 กระบวนการพิจารณาของศาล.....	244
5.1.6 อำนาจศาลปกครอง.....	245
5.1.7 ผลของคำพิพากษาเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	245
5.1.8 ข้อแตกต่างระหว่างคดีที่ขอให้ศาลเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายกับคดีที่ศาลมีอำนาจเต็ม.....	247
5.2 การยกเลิกนิติกรรมทางปกครองโดยศาลปกครองเยอรมัน.....	249
5.2.1 เหตุที่ขอให้ยกเลิกนิติกรรมทางปกครอง.....	250
5.2.2 ผู้มีสิทธิร้องขอให้ยกเลิกนิติกรรมทางปกครอง.....	250

	หน้า
5.2.3 ข้อจำกัดในการฟ้องขอให้ยกเลิก.....	250
5.2.3.1 การอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครอง.....	251
5.2.3.2 อายุความ.....	251
5.2.4 สิ่งที่ถูกฟ้อง.....	252
5.2.5 กระบวนการพิจารณาของศาล.....	253
5.2.6 อำนาจศาลปกครอง.....	252
5.2.7 ผลของคำพิพากษายกเลิกนิติกรรมทางปกครอง.....	253
5.3 ลักษณะทั่วไปของการฟ้องคดีขอให้ยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	254
บทที่ 6 การยกเลิกและเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองโดยศาลในประเทศไทย	257
6.1 การยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองโดยศาลยุติธรรม.....	258
6.1.1 เหตุที่ขอให้ยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	262
6.1.2 ผู้มีสิทธิฟ้องขอให้ยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	267
6.1.2.1 ต้องเป็นบุคคล.....	267
6.1.2.2 ต้องเป็นบุคคลซึ่งสิทธิของเขาถูกโต้แย้ง.....	270
6.1.3 ข้อจำกัดในการฟ้องขอให้ยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	274
6.1.3.1 การอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครอง.....	274
6.1.3.2 อายุความ.....	286
6.1.3.2.1 กรณีที่กฎหมายกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดี	287
6.1.3.2.2 กรณีที่กฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีขอให้ยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.	291
6.1.4 สิ่งที่ถูกฟ้อง.....	301
6.1.5 กระบวนการพิจารณาของศาล.....	308
6.1.6 อำนาจของศาลยุติธรรม.....	316
6.1.6.1 หลักเกณฑ์ที่ศาลใช้พิจารณาถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของนิติกรรมทางปกครองเพื่อยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	316
6.1.6.1.1 ความไม่ชอบด้วยกฎหมายในทางวิธีสบัญญัติ..	317
6.1.6.1.2 ความไม่ชอบด้วยกฎหมายในทางสารบัญญัติ..	328
6.1.6.2 กรณีที่ศาลจำกัดอำนาจตนเองในการยกเลิกเพิกถอน.....	356
6.1.7 ผลของคำพิพากษายกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	369

	หน้า
6.2 การยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครองโดยศาลปกครองตามร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.	371
6.2.1 เหตุที่ขอให้ศาลยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	373
6.2.1.1 ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ฉบับกระทรวงยุติธรรม.....	373
6.2.1.2 ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ฉบับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	374
6.2.2 ผู้มีสิทธิร้องขอให้ยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	375
6.2.2.1 ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ฉบับกระทรวงยุติธรรม.....	376
6.2.2.2 ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ฉบับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	376
6.2.3 ข้อจำกัดในการร้องขอให้ยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	377
6.2.3.1 ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ฉบับกระทรวงยุติธรรม.....	377
6.2.3.2 ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ฉบับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	378
6.2.4 สิ่งที่ถูกฟ้องในคดีขอให้ยกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	380
6.2.4.1 ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ฉบับกระทรวงยุติธรรม.....	380
6.2.4.2 ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ฉบับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	380
6.2.5 กระบวนการพิจารณาของศาล.....	381
6.2.5.1 ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ฉบับกระทรวงยุติธรรม.....	381
6.2.5.2 ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ฉบับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	382
6.2.6 อำนาจศาลปกครอง.....	383
6.2.7 ผลของคำพิพากษายกเลิกเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง.....	384
บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	386

รายการอ้างอิง.....	หน้า 398
ประวัติผู้เขียน.....	405

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย